

Wyrok z dnia 17 listopada 2000 r.

II UKN 53/00

Prawo do zasiłku chorobowego nie jest uzależnione od tego, czy zakład służby zdrowia wystawił na właściwym formularzu zaświadczenie o czasowej niezdolności do pracy z powodu choroby.

Przewodniczący SSN Teresa Romer (sprawozdawca), Sędziowie SN Stefania Szymańska, Maria Tyszel.

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu w dniu 17 listopada 2000 r. sprawy z wniosku Edwarda H. przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych-Oddziałowi w J. o zasiłek chorobowy, na skutek kasacji organu rentowego od wyroku Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie z dnia 25 listopada 1999 r. [...]

o d d a l i ł kasację.

U z a s a d n i e n i e

Zakład Ubezpieczeń Społecznych-Oddział w J. decyzją wydaną 17 marca 1999 r. odmówił Edmundowi H. prawa do zasiłku chorobowego za okres od 20 listopada 1996 r. do 10 lutego 1997 r. W uzasadnieniu powołał się na niewłaściwe zaświadczenie lekarskie przedłożone przez wnioskodawcę. Mianowicie, zdaniem organu rentowego, podstawą wypłaty zasiłku chorobowego może być jedynie zaświadczenie o czasowej niezdolności do pracy oznaczone symbolem Mz L-4. Organ rentowy podał też, że żądanie wypłaty zasiłku chorobowego zgłoszone przez wnioskodawcę uległo przedawnieniu.

Edmund H. odwołał się od tej decyzji do Sądu Okręgowego-Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Krośnie. Wniósł o zmianę decyzji i przyznanie mu prawa do zasiłku. Wyjaśnił, że w spornym okresie był niezdolny do pracy z powodu choroby. Nie posiadał w tym czasie legitymacji ubezpieczeniowej z winy pracodawcy, który nie opłacał na bieżąco składek ubezpieczeniowych. Legitymację otrzymał do-

piero w lutym 1997 r., nie mógł więc wcześniej dostać zaświadczenia na właściwym druku L-4.

Sąd podkreślił, że bezspornie ubezpieczony, zatrudniony na podstawie umowy o pracę, uległ wypadkowi w drodze do pracy i od 12 września 1996 r. (od dnia wypadku) do 31 maja 1997 r. był niezdolny do pracy.

Pracodawca wypłacił mu na mocy art. 92 KP wynagrodzenie za okres od 12 września do 16 października 1997 r. Zasiłek chorobowy otrzymał z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych za okres od 17 października 1996 r. do 19 listopada 1996 r., natomiast od 20 listopada 1996 r. do 10 lutego 1997 r. pozostał bez prawa do zasiłku.

Sąd Okręgowy uznał, iż jest poza sporem, że Edmund H. stał się niezdolnym do pracy w okresie zatrudnienia. Ten fakt oraz nieprzerwany okres niezdolności do pracy, winny być dla organu rentowego całkowicie wystarczającą podstawą do wypłaty zasiłku. Zdaniem Sądu pozwany Zakład Ubezpieczeń Społecznych nie jest kompetentny do negowania zaświadczenia o niezdolności do pracy z powodu nieodpowiedniego formularza, gdyż „za treść i formę odpowiada lekarz, który je wydał”.

Co do zarzutu przedawnienia powołanego w zaskarżonej decyzji Sąd stwierdził, że wydanie jej po upływie 3 lat od daty złożenia wniosku nie może wpływać na przedawnienie roszczenia. Zgodnie z art. 54 ustawy z 17 grudnia 1974 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa – 6 miesięczny termin przedawnienia roszczenia, liczony od ostatniego okresu, za który zasiłek przysługuje, upływałby 11 sierpnia 1997 r. Wnioskodawca wystąpił o wypłatę zasiłku w dniu 11 marca 1997 r., a więc nie można skutecznie powoływać się na przekroczenie przez niego terminu określonego w art. 54 wspomnianej ustawy.

Wyrokiem z 30 czerwca 1999 r. Sąd Okręgowy-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Krośnie zmienił zaskarżoną decyzję i przyznał Edmundowi H. prawo do zasiłku chorobowego od 20 listopada 1996 r. do 10 lutego 1997 r. oraz zasądził od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w J. 150 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

ZUS zaskarżył powyższy wyrok w drodze apelacji, w której zarzucił naruszenie prawa materialnego, mianowicie art. 50 ustawy z dnia 17 grudnia 1974 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (jednolity tekst: Dz.U. z 1983 r. Nr 30, poz. 143) oraz § 5 i 9 rozporządzenia Ministra Zdrowia i Opieki Społecznej z 17 maja 1996 r. w sprawie orzekania o czasowej niezdolności do pracy.

Organ rentowy po raz kolejny przywołał argument o jedynej - jego zdaniem - formie zaświadczenia lekarskiego na druku Mz L-4, od zachowania której zależy prawo do zasiłku chorobowego. Podkreślił też, że pracodawca wnioskodawcy został 13 marca 1997 r. poinformowany o tym, iż zaświadczenie przedłożone przez wnioskodawcę nie zostało potraktowane jako zwolnienie lekarskie. Wnioskodawcę obarczył zarzutem o niewystarczającym zainteresowaniu faktem opłacania składek na ubezpieczenie społeczne przez pracodawcę, oraz brakiem żądania wydania mu legitymacji ubezpieczeniowej. W konsekwencji takiego zachowania wnioskodawca powinien ponieść skutki tej sytuacji.

Sąd Apelacyjny rozpoznając apelację przychylił się do ustaleń i wniosków Sądu Okręgowego. Przynajmniej w części podzielił pogląd tego Sądu o niedopuszczalności ponoszenia przez wnioskodawcę konsekwencji nieopłacania przez pracodawcę składek na ubezpieczenie społeczne czego efektem był brak możliwości wystawienia zaświadczenia lekarskiego na właściwym druku, pomimo iż Edmund H. pozostawał w stosunku pracy. Sąd Apelacyjny całkowicie zanegował zarzut apelacji dotyczący przedawnienia roszczenia o wypłatę zasiłku chorobowego i w pełni podzielił w tym względzie argumentację Sądu pierwszej instancji.

Odnosząc się do końcowego wniosku apelacji, dotyczącego wyroku w części rozstrzygającej o kosztach, Sąd uznał, iż nie zachodzą szczególne okoliczności o jakich mowa w art. 102 KPC. Sąd Apelacyjny-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Rzeszowie wyrokiem z 25 listopada 1999 r. oddalił apelację i zasądził od organu rentowego na rzecz Edmunda H. 100 złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

W kasacji od tego wyroku Sądu Apelacyjnego złożonej przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych J. przywołany został zarzut naruszenia art. 50 ustawy z 17 grudnia 1974 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego oraz § 5 i 9 rozporządzenia Ministra Zdrowia i Opieki Społecznej z 17 maja 1996 r. w sprawie orzekania o czasowej niezdolności do pracy. Zdaniem kasacji ten zarzut uzasadnia wniosek o zmianę zaskarżonego orzeczenia oraz poprzedzającego go wyroku Sądu Okręgowego i oddalenie odwołania lub o uchylenie tego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania. W uzasadnieniu kasacji dokonano interpretacji podanych powyżej przepisów, a szczególnie sformułowania „odpowiednie” zawartego w art. 50 powołanej wyżej ustawy w odniesieniu do zaświadczeń lekarskich o niezdolności do pracy. Zaświadczenia te określa rozporządzenie Ministra Zdrowia i

Opieki Społecznej z dnia 17 maja 1996 r. Stanowi ono, że jest to zaświadczenie wydawane na formularzu zaświadczenia o czasowej niezdolności do pracy, według wzoru stanowiącego załącznik nr 2 do rozporządzenia. W ocenie wnoszącego kasację tylko zaprezentowana w niej interpretacja jest słuszna. Organ rentowy zarzucił Sądom obu instancji stosowanie art. 5 ust. 1 ustawy z 17 grudnia 1974 r. w oderwaniu od przepisów szczególnych precyzujących, co stanowi podstawę wypłaty zasiłku chorobowego.

Sąd Najwyższy rozważył, co następuje:

Poza sporem jest, iż Edmund H. uległ wypadkowi w drodze do pracy w dniu 12 września 1996 r. Wypadek ten spowodował niezdolność do pracy trwającą nieprzerwanie od dnia zdarzenia do 10 lutego 1997 r. Poza sporem jest także, że okres trwającej od dnia wypadku niezdolności do pracy, a przypadającej od 20 listopada 1996 r. do 10 lutego 1997 r., lekarz prowadzący potwierdził na druku innym niż opatrzone symbolem MZ L-4. Przyczyną tego, co również jest bezsporne, było zaniebdanie pracodawcy w odprowadzeniu na bieżąco do organu rentowego składek na ubezpieczenie społeczne oraz brak legitymacji ubezpieczeniowej, której Edmund H. nie otrzymał również wskutek zaniebdania pracodawcy.

Wbrew zarzutom kasacji Sąd Apelacyjny, który nie znalazł podstaw do odmówienia Edmundowi H. zasiłku chorobowego za sporny okres, nie naruszył art. 50 wówczas obowiązującej ustawy z dnia 17 grudnia 1974 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (jednolity tekst Dz.U. 1983 r. Nr 30, poz. 143 ze zm.). Trafnie Sąd ten uznał, że z treści tego przepisu nie można wyprowadzić wniosku, iż prawo do zasiłku chorobowego uzależnione jest od rodzaju druku, na jakim właściwy zakład służby zdrowia wystawi zaświadczenie o czasowej niezdolności do pracy z powodu choroby. Przedstawiona przez organ rentowy interpretacja tego przepisu sprowadza się do nieuzasadnionego, z punktu widzenia celu i literalnej jego treści uzależnienia prawa do zasiłku nie od warunków, o jakich mowa w art. 5 ustawy z dnia 17 grudnia 1974 r. ("zasiłek chorobowy przysługuje pracownikowi, który stał się niezdolny do pracy z powodu choroby w czasie zatrudnienia"), lecz od rodzaju druku niezdolność tę stwierdzającego. Nie do przyjęcia jest stanowisko kasacji, iż pracownik, który stał się niezdolny do pracy z powodu choroby (w przypadku Edmunda H. wskutek wypadku w drodze do pracy), mógłby zo-

stać pozbawiony prawa do zasiłku chorobowego ze względu na stwierdzenie faktu niezdolności do pracy na niewłaściwym druku.

Sąd Najwyższy zauważa, że rozporządzenie Ministra Zdrowia i Opieki Społecznej z dnia 17 maja 1996 r. w sprawie orzekania o czasowej niezdolności do pracy (Dz.U. Nr 63, poz. 302 ze zm.), nie mogło poprzez określenie sposobu stwierdzenia niezdolności do pracy, naruszyć gwarancji zawartych w art. 5 ustawy z dnia 17 grudnia 1974 r., z mocy której zostało wydane. W rozporządzeniu zawarte były przepisy o charakterze instrukcyjnym. Gdyby podzielić wywody kasacji, prowadziłyby one do wniosku, że akt prawny niższego rzędu uchylałby przepis ustawy, z mocy której został wydany. Stanowiłoby to niczym nie uzasadnione uzależnienie prawa do nabytego z mocy ustawy świadczenia nie od rzeczywistej treści zaświadczenia lekarskiego, ale od formularza na jakim zaświadczenie to wydano.

Kierując się powyższymi względami Sąd Najwyższy nie znalazł podstaw do uwzględnienia kasacji i orzekł jak w sentencji.

=====